

**NOVA USLUGA : PRESLUŠAVANJE GLAZBENIH ZBIRKI
KNJIŽNICA GRADA ZAGREBA**

NEW SERVICE : LISTEN TO MUSIC COLLECTIONS OF
ZAGREB CITY LIBRARIES

Kluk Giunio

Knjižnice grada Zagreba

kluk.giunio@kgz.hr

Višnja Cej

KGZ – Knjižnica Augusta Cesarca

visnja.cej@kgz.hr

Tomislav Silić

KGZ – Knjižnica Augusta Cesarca

tomislav.silic@kgz.hr

UDK / UDC 027.3(497.5Zagreb):78

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received: 24. 1. 2011.

Sažetak

Knjižnice grada Zagreba uvode novu uslugu nazvanu “Preslušavanje glazbenih zbirki Knjižnica grada Zagreba”.¹ Digitalizacijom glazbene zbirke i prilagodbom sučelja mrežnoga kataloga, omogućeno je preslušavanje cjelovitih zvučnih zapisa u prostorima knjižnica, ali i preslušavanje vremenski ograničenih dijelova zvučnih

¹ Katalog zvučne građe s preslušavanjem isječaka, 2010 [citirano: 2010-10-14]. Dostupno na: <http://www.katalog.kgz.hr/pages/audioKatalog.aspx>

zapisa na internetu. Na taj je način korisnicima znatno olakšan izbor željenoga albuma neovisno o statusu njegove posudbe, što je iznimno važno svim korisničkim skupinama, a osobito osobama s invaliditetom. Oni "Preslušavanjem glazbenih zbirki" imaju mogućnost izravnoga uvida u fond knjižnica bez potrebe za fizičkim dolaskom na lokaciju. U sljedećim fazama projekta u nj će se, digitalizacijom vlastitih glazbenih zbirki, uključiti i ostali glazbeni i multimedijalni odjeli KGZ-a. Bitno je napomenuti da različiti odjeli u svome fondu imaju iste jedinice građe, tako da će konačan broj digitaliziranih zapisa biti manji od ukupnoga broja jedinica građe u svim zbirkama. Programi i rješenja primijenjena u projektu "Preslušavanje glazbenih zbirki" mogu se u budućnosti koristiti i za izradu videokataloga koji bi obuhvatio vrijedne filmove, koncertne snimke i ostale videozapise.

Ključne riječi: glazbene zbirke, knjižnične usluge, digitalizacija, audio streaming, autorska prava, mrežni katalog, ZAKI

Summary

Zagreb City Libraries have introduced new service for library users called "Listen to the library music collection". The first phase of the project involves digitizing music collection of the August Cesarec Library and the improvement of library catalogue features. The new, greatly improved service allows free access to digitized music collections, both online to the partial segments, and to the complete ones inside the library facilities, thus allowing access regardless of a CD's loan status or its location. This simplifies and improves user's selection, which is particularly important for users with special needs and disabilities. This service allows such users the possibility of direct access to library collections from their homes. The next phases of this project will be focused on gradual inclusion of the library's other music departments around the town in order to digitize their own music collections. It should be mentioned that different departments sometimes possess identical items in their collections, and therefore the final number of digitized records will be smaller than the total number of resource items found in the collections. The programs and solutions applied in the project may also be used in the future for the creation of a video catalogue which would include valuable movies, live concert recordings, and other video recordings.

Keywords: music collection, library service, digitizing library collection, audio streaming, copyright, WebPAC, ZAKI library integrated system

Uvod

U mreži Knjižnica grada Zagreba, djeluje deset odjela s bogatim i vrijednim fondovima zvučne, audiovizualne i elektroničke građe u kojima glazbena građa na CD medijima ima najveći udio. Sva je glazbena građa bibliografski obrađena i pretraživa pomoću mrežnoga kataloga KGZ-a.²

U ovome se radu razmatra samo fond glazbene građe na CD medijima. Ukupno u Knjižnicama grada Zagreba ima 34.450 jedinica takve građe, koja se dnevno posuđuje korisnicima u deset glazbenih, multimedijalnih i AVE odjela KGZ-a.

Tabela 1. Pregled fonda glazbene građe na CD medijima u mreži Knjižnica grada Zagreba

KNJIŽNICA	ODJEL	FOND
Gradska knjižnica, Zagreb	Glazbeni odjel	15400
Gradska knjižnica, Zagreb	Medioteka	500
Knjižnica Tina Ujevića	AV odjel	1600
Knjižnica Dubrava	AVE odjel	4300
Knjižnica Dugave	AVE odjel	2200
Knjižnica Augusta Cesarca	AVE odjel	4200
Knjižnica Silvija Strahimira Kranjčevića	AVE odjel	1500
Knjižnica Ivane Brlić Mažuranić	Multimedijalni odjel	1300
Gradska knjižnica Ante Kovačića, Zaprešić	AVE odjel	3300
Knjižnica Bogdana Ogrizovića	Američki kutak	150
UKUPNO		34.450

Prema statističkim pokazateljima, posudba glazbene građe za 2009. godinu iznosila je 135.325 jedinica građe. Usluge navedenih odjela koristilo je preko 40.000 članova Knjižnica grada Zagreba.

U knjižnicama koje posjeduju glazbenu građu, postoji i mogućnost preslušavanja glazbenih CD-a na za to predviđenim uređajima. No, to je moguće jedino ako je odabrani medij prisutan u knjižnici. Pošto većina odjela posjeduje samo po jedan primjerak jedinice građe, dostupnost je ovisna o trenutnome statusu posudbe.

Prema aktualnim pokazateljima, više od 50 posto građe stalno je u po-

² Mrežni katalog Knjižnica grada Zagreba, 2010 [citirano: 2010-15-10]. Dostupno na: <http://www.katalog.kgz.hr/>

sudbi, te samim tim i nedostupno za preslušavanje na lokaciji. Digitalizacija građe često je motivirana potrebama zaštite izvornika i povećanja dostupnosti, ali uz navedene razloge jedan od najvažnijih razloga za digitalizaciju građe stvaranje je nove ponude i usluge korisnicima.³ Prateći potrebe korisnika glazbenih odjela mreže Knjižnica grada Zagreba, došli smo do zaključka da ćemo digitalizacijom građe glazbenih zbirki omogućiti stalnu dostupnost građe neophodnu za izradu usluge “Preslušavanje glazbenih zbirki – PGZ”, koja bi prilagođenim sučeljem mrežnoga kataloga KGZ-a omogućila preslušavanje cjelovitoga zvučnog zapisa u prostorima knjižnica mreže Knjižnica grada Zagreba kao i preslušavanje vremenski ograničenoga dijela zvučnoga zapisa na internetu. Na taj način korisnicima bi se omogućio izravan uvid u fondove glazbenih zbirki knjižnica bez potrebe za fizičkim dolaskom na lokaciju, te se znatno olakšava odabir i rezervacija željenoga albuma neovisno o trenutnome statusu njegove posudbe ili lokaciji preslušavanja. Ta je mogućnost iznimno važna za korisničke skupine kao što su, na primjer, osobe s invaliditetom⁴ ili slijepe i slabovidne osobe⁵ jer im se olakšava pretraga određene izvedbe ili verzije glazbenoga djela, i to bez potrebe dolaska na lokaciju knjižnice.⁶ U glazbenim se zbirkama KGZ-a nalazi mnogo različitih glazbenih djela s jednakim naslovom, ali i pojedinih djela s više različitih izvedbi, tako da je značajan odabir moguć jedino uz preslušavanje samoga zvučnog zapisa.

Positivan učinak digitalizacije zvučnih zapisa i izrada PGZ-a bio bi i popularizacija kako glazbenih umjetničkih djela tako i knjižnica, jer se stvarni, mogući i naslućeni korisnici⁷ zainteresiraju za dolazak u glazbene odjele kako bi poslušali cjelovit zapis te u konačnici posudili originalni glazbeni album. Ti bi korisnici, ukoliko ostanu zadovoljni uslugom, vjerojatno nastavili koristiti usluge knjižnice.

³ Stančić, Hrvoje. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009. Str. 10.

⁴ Belan-Simić, Alemka, Zdenka Sviben. Pristup invalidnim osobama u središnje zagrebačke narodne knjižnice. // Slobodan pristup informacijama : 2. i 3. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb, 2004. Str. 154-168.

⁵ Ciganović, K. Izgradnja digitalnih zbirki za slijepe i slabovidne osobe. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 112-120.

⁶ Tupek, Amelija. Digitalizacija građe za slijepe i slabovidne osobe. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 2(2010), 109-110.

⁷ Sečić, Dora. Informacijska služba u knjižnici. Lokve : Benja, 2006. Str. 26.

Projekti digitalizacije u Knjižnicama grada Zagreba

Knjižnice grada Zagreba su tijekom 2006. godine započele razvijati projekte digitalizacije u skladu s Parmskom poveljom, prema kojoj je “Digitalna obrada građe bitna faza koju moraju dosegnuti sve europske kulturne ustanove kako bi zaštitile i vrednovalе zajedničku kulturnu baštinu Europe, kako bi se sačuvalа kulturna različitost te građanima omogućio najbolji pristup toj baštini, da bi se unaprijedilo obrazovanje i turizam i da bi se doprinijelo razvoju novih digitalnih sadržaja i uslužnih industrija.”⁸ Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe koji je 2006. godine pokrenulo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske donosi “Osnovu za razvoj programa i projekata digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe kao dijela nacionalne kulturne baštine te za stvaranje i unapređenje usluga informacijskog društva na području ovih djelatnosti.” Prema programu, jedna od zadaća Nacionalnoga programa je “omogućiti i poticati široku dostupnost, korištenje i razmjenu kulturnih sadržaja, olakšati pristup i predstavljanje toga dijela nacionalne kulturne baštine te voditi stvaranju digitalnih sadržaja i usluga utemeljenih na suvremenim informacijskim tehnologijama, interoperabilnosti, dugoročnoj iskoristivosti i održivosti te uključenosti u europske i nacionalne politike i strategije izgradnje informacijskoga društva”⁹ i poticanje baštinskih ustanova prema planiranju, izgrađivanju, održavanju i unapređivanju kvalitetnih digitalnih sadržaja i usluga.

Knjižnice grada Zagreba pokrenule su dva projekta digitalizacije. Prvi projekt “Digitalizirana zagrebačka baština : Zagreb na pragu modernog doba”, kojemu je cilj upoznati virtualne korisnike¹⁰ sa životom grada i njegovo pripadanje europskome kulturnom miljeu na prijelazu iz devetnaestoga u dvadeseto stoljeće pomoću digitaliziranih vrijednih djela istaknutih osoba toga doba. Drugi je projekt “Digitalizacija zbirke zvučnih zapisa glazbene zbirke Knjižnice Augusta Cesarca”, kojemu je bio cilj ne samo digitalizacija građe te knjižnice, nego i ustrojavanje vlastitoga modela digitalizacije glazbene građe za sve knjižnice mreže KGZ-a. Isti je projekt prijavljen i kao Program javnih

⁸ Parmaska povelja, 2003 [citirano: 2010-10-13]. Dostupno na: <http://www.minervaeurope.org/structure/nrg/documents/charterparma031119final-hr.htm>

⁹ Nacionalni program digitalizacije, 2006 [citirano: 2010-10-15]. Dostupno na: <http://www.kultura.hr/hr/content/download/590/7857/file/nacprogramdigit.pdf>

¹⁰ Sečić, Dora. Informacijska služba u knjižnici. Lokve : Benja, 2006. Str. 26.

potreba u kulturi Grada Zagreba¹¹ za 2008. godinu. Grad Zagreb je prihvatio projekt i potpomogao ga financijskim sredstvima, nakon čega su započeti poslovi na digitalizaciji glazbene građe.

Legislativa

Knjižnične zbirke glazbene i audiovizualne građe posjeduju fondove neknjižne građe koju štite različita prava. Većina ih je uvedena u novije vrijeme i knjižnice moraju voditi računa o njima. Osnovni izvor autorskoga prava u Republici Hrvatskoj jest Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (NN br. 167/2003),¹² koji govori o nazivu *fonogram* misleći na zvučne snimke.¹³ Za projekt mrežnog (*online*) preslušavanja glazbenih zbirki, važna je upravo ta građa kao i mogućnost stavljanja djela na raspolaganje javnosti te reproduciranja istog.

Knjižnice grada Zagreba, u postupku su dogovora oko sklapanja ugovora za plaćanje autorskih prava s Hrvatskom udrugom za ostvarivanje autorskog prava HDS ZAMP.¹⁴ HDS ZAMP stručna je služba koja, temeljem ovlaštenja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo i sukladno Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima, obavlja djelatnost ostvarivanja i zaštite autorskih glazbenih prava za oko 300 redovnih i 5.000 pridruženih članova te više od 2 milijuna inozemnih autora. HDS ZAMP ugovorom objedinjuje ostale udruge koje štite prava u Republici Hrvatskoj. To su HUZIP¹⁵ i ZAPRAF.¹⁶ Radi smanjenja troškova kolektiranja, a samim tim i sniženja naknade za koju se tereti korisnik HDS ZAMP, HUZIP i ZAPRAF sklopili su posebne višegodišnje Opće ugovore i sporazume s mnogim udruženjima korisnika u kojima je predviđen niz pogodnosti kao što su, na primjer, popusti za uredne korisnike, obročno plaćanje, reprogramiranje dugovanja, povlačenje pokrenutih sudskih

¹¹ Program javnih potreba u kulturi Grada Zagreba, 2010 [citirano: 2010-10-15]. Dostupno na: <http://www.zagreb.hr/default.aspx?id=630>

¹² Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima, 2003 [citirano: 2010-10-18]. Dostupno na: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306987.html>

¹³ Horvat, A.; D. Živković. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.

¹⁴ Zaštita autorskih i muzičkih prava [citirano: 2010-10-18]. Dostupno na: <http://www.zamp.hr>

¹⁵ Hrvatska udruga za zaštitu izvođačkih prava [citirano: 2010-10-18]. Dostupno na: <http://www.huzip.hr/>

¹⁶ Udruga za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu naknada fonogramskih prava [citirano: 2010-10-18]. Dostupno na: <http://www.zapraf.hr/>

postupaka i slično. Kaznena odgovornost zbog povrede autorskoga prava i njemu srodnih prava uređena je Kaznenim zakonom. Još neki zakonski i podzakonski akti sadrže odredbe o autorskome pravu. Uvjeti kojima se treba udovoljiti da bi se moglo baviti ostvarivanjem autorskoga prava (što se uglavnom odnosi na kolektivno ostvarivanje) propisani su Pravilnikom o stručnim kriterijima za obavljanje djelatnosti ostvarivanja autorskih prava i prava umjetnika izvođača. Ovlaštenje za obavljanje tih djelatnosti daje Državni zavod za intelektualno vlasništvo, a pod ostvarivanjem autorskoga prava podrazumijeva se davanje odobrenja za korištenje autorskih djela, prikupljanje, odnosno naplaćivanje naknade za korištenje autorskih djela, raspodjela prikupljenih naknada autorima i slično.

HDS ZAMP posjeduje ovlaštenje Državnoga zavoda za intelektualno vlasništvo za kolektivno ostvarivanje autorskoga prava glede glazbenih djela, a visina autorskih naknada propisana je Pravilnikom o naknadama za javnu izvedbu i priopćavanje javnosti glazbenih djela, naknadama za korištenje glazbenih izvedbenih materijala te Pravilnikom o njegovim izmjenama i dopunama. Temeljem ugovora s Hrvatskom udrugom za zaštitu izvođačkih prava (HUZIP), Udrugom za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu naknada fonogramskih prava (ZAPRAF) i Društvom hrvatskih filmskih redatelja, HDS ZAMP i u ime spomenutih udruga prikuplja naknadu za prava umjetnika izvođača, prava proizvođača zvučnih snimki i prava autora filmskih djela i ekskluzivni je zastupnik za područje Republike Hrvatske najvećega broja vodećih inozemnih izdavača glede davanja na korištenje glazbenih notnih materijala.

Priprema glazbenoga zapisa za preslušavanje

Digitalizacija se odvija tako da program za prihvata i obradu zvučnoga signala analogne zvučne valove svake pojedinačne pjesme (*numere*) s određenog CD glazbenog albuma pomoću zvučne kartice i njezina elektroničkog sklopa pretvara u digitalni oblik¹⁷ te ih sprema u jedan digitalni dokument/datoteku (*file*).

Sažimanje se radi pomoću programa Windows Media Player, koji je sastavni dio operativnih sustava Microsoft Windows XP/Vista/Seven. Za kodiranje zvuka koristi se Fraunhofer MPEG Layer-3 Audio Decoder,¹⁸ koji se

¹⁷ Stančić, Hrvoje. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009. Str. 65-69.

¹⁸ Fraunhofer [citirano: 2010-10-19]. Dostupno na: <http://www.iis.fraunhofer.de/EN/>

nalazi predinstaliran u Microsoft Windows Media Playeru 10/11/12. Krajnji je rezultat digitalni zvučni zapis u formatu MPEG-2 audio layer 3 sažet na 224 kbit/s¹⁹ s uređenim metapodacima u formatu ID3v2 kako bi bio pretraživ u mrežnom katalogu KGZ-a.

Od mnogih polja koja ID3v2 nudi, koriste se samo polja koja opisuju redni broj pjesme i njezin naziv. Ti se podaci automatiziranim postupkom preuzimaju s interneta iz neke od dostupnih besplatnih baza kao što je, naprimjer, Gracenote CDDDB²⁰ baza. Oni metapodaci koji su nedostupni, nepotpuni ili su netočni, a najčešće se radi o nazivima kompozicija klasične glazbe ili manje popularnim djelima domaćih autora, upisuju se izravno.

Svaki glazbeni album predstavlja jednu jedinicu knjižnične građe i jedan bibliografski zapis u katalogu. Sva je građa bibliografski obrađena prema Pravilniku i priručniku za izradbu abecednih kataloga Eve Verone i UNIMARC standardu.

Pri spremanju na disk, digitalizirana jedinica glazbene građe dobiva pripadajuću mapu albuma čiji je naziv identičan nazivu identifikatora pripadajućega bibliografskog zapisa. Na taj se način ostvaruje jednoznačna veza između digitalizirane glazbene numere i već postojećega bibliografskog zapisa.

Nakon uređivanja svih zvučnih datoteka određenoga albuma, pristupa se digitalizaciji naslovnica albuma skeniranjem pomoću nekog od grafičkih programa, kao, na primjer, FastStone Photo Resizer,²¹ koji skenirane naslovnice automatski predodređenom veličinom posprema kao grafičke datoteke jpeg. formata u mape albuma. To se radi kako bi se mogla prikazati umanjena slika naslovnice (*thumbnail*) u zapisu pripadajuće bibliografske jedinice u mrežnom katalogu Knjižnica grada Zagreba, koji je na taj način dodatno grafički obogaćen i samim tim privlačniji za korisnike.

Nakon digitalizacije, obrade metapodataka, skeniranja naslovnica albuma, kreiranja mapa i uređivanja naziva datoteka, uređene mape prebacuju se na sustav za pohranu koji je lociran u Gradskoj knjižnici Knjižnica grada Zagreba.

Sustav za pohranu zvučnih datoteka i razmjenu podataka sastoji se od poslužitelja (*servera*) velike zapremine kao što je Dell PowerEdge, serije T

¹⁹ Sažimanjem na 224 kbit/s gubi se dio kvalitete zvučnoga zapisa, za razliku od kodiranja bez gubitaka (*lossless*), kada je digitalna preslika istih kvaliteta kao i original. Vežano uz namjenu, način prijenosa i način pohrane, smatrali smo da manji gubitak kvalitete zvuka pri dekodiranju neće ni najmanje utjecati na ispunjenje ciljeva samoga projekta.

²⁰ Gracenote [citirano: 2010-10-19]. Dostupno na: <http://www.gracenote.com/>

²¹ FastStone [citirano: 2010-10-20]. Dostupno na: <http://www.faststone.org/>

i specijalizirane jedinice za pohranu podataka kao što je, na primjer, Buffalo LinkStation Duo koja je opremljena čvrstim diskovima velike zapremine.

Raspačavanje pohranjene glazbe omogućeno je tehnologijom audio streaminga.

Audio streaming je prijenos audio građe mrežnim protokolima. Format za "streaming" je MPEG Audio Layer-3, 32 kbps, 22 kHz, mono. Tehničku podlogu za streaming digitaliziranih glazbenih sadržaja čine Windows Media Services,²² koji su sastavni dio operativnoga sustava Microsoft Windows Server 2008.

Platforma Windows Media Services 2008 omogućuje "fast streaming" doživljaj s dinamičkim programiranjem za prilagođeno raspačavanje video i audio sadržaja. Moguće je raspačavanje na zahtjev (*on-demand*) i raspačavanje u stvarnome vremenu (*live*) video i audio sadržaja. Administracija streaming servisa odvija se pomoću Microsoft Management Console (MMC), mrežne aplikacije ili command-line skripti.²³

Sustav prepoznaje IP adrese računala sustava mreže KGZ-a te "dopušta" da se upitima korisnika "povučene" pohranjene zvučne datoteke metodom audio streaminga mogu preslušavati. Preslušavanje je moguće na dva načina. Prvi je način da se preslušavaju kao cjeloviti zapisi na multimedijalnim radnim stanicama za korisnike u slušaonicama glazbenih odjela unutar mreže knjižnica KGZ-a na kojima je konfigurirana softverska podrška za učinkovitu zaštitu sadržaja od kopiranja i zlouporabe autorskih prava. Drugi je način već opisano preslušavanje na internetu i to s dijelova zapisa ograničenog na 30 sekundi.

Za preslušavanje je uz širokopojasni pristup internetu dovoljno imati instaliran Windows Media Player klijent, (predinstaliran u standardnim instalacijama operativnih sustava Microsoft Windows XP/Vista/Seven) na radnim stanicama u mreži KGZ-a ili na računalu udaljenoga korisnika. Kada je audio građa preslušana, nije ju moguće pohraniti na lokalni disk računala. Na taj način knjižnica štiti zvučne zapise. Takav način slušanja, odnosno streaminga zove se "streaming na zahtjev".²⁴

²² Windows Media Services [citirano: 2010-10-20]. Dostupno na: <http://www.microsoft.com/windows/windowsmedia/forpros/server/server.aspx>

²³ WMS Streaming paketi [citirano: 2010-20-10]. Dostupno na: <http://www.inside.hr/streaming/wms>

²⁴ Carnet. Video i audio streaming [citirano: 2010-10-25]. Dostupno na: <http://www.carnet.hr/referalni/.../imme/streaming>

Pri organiziranju streaminga, bilo je potrebno obratiti pažnju na zadovoljavajuću propusnost mreže (*bandwidth*). Glazbenu građu trebalo je smjestiti na server velike mrežne propusnosti. Teško je bilo saznati hoće li tu građu odjednom slušati jedna osoba ili više njih. Ako je broj zahtjeva veći od propusnosti mreže, dolazi do njezina zagušenja. Jednako je važna i propusnost na strani korisnika. Korisniku s modemskom vezom na internet slušanje, bit će mnogo teže, nego korisniku sa širokopojasnom DSL vezom. Media Server lociran u Gradskoj knjižnici povezan je s ostalim knjižnicama sustava i s internetom širokopojasnom vezom brzine 6 megabita u sekundi.

Korisnik koji želi poslušati neki od digitaliziranih albuma, može to napraviti pomoću mrežnoga kataloga dostupnoga s mrežnog sjedišta Knjižnica grada Zagreba (www.kgz.hr) odabirom poveznice "Katalog".²⁵ Do rezultata dosadašnjega rada u vidu potpuno funkcionalne usluge, može se doći i preslušavati na dva načina. Prvi je način istovjetan pretraživanju bilo kojega mrežnog kataloga, što znači da se u za to predviđena polja pristupnica kataloga upisuje željeni autor, naslov, predmetnica, stručna oznaka ili standardni broj (ISBN/ISSN/ISMN). Nakon dobivanja rezultata, potrebno je suziti odabir na vrstu građe. U ovome slučaju, to je zvučna građa. Ukoliko je neki od albuma digitaliziran i uključen u Preslušavanje glazbenih zbirki, to se može vidjeti po dodatnome sučelju toga bibliografskog zapisa "Poslušajte uzorak" nakon ulaska u detaljni prikaz.

Drugi je način odabir poveznice "Preslušavanje glazbenih zbirki"²⁶ kojom se otvara popis bibliografskih zapisa s digitaliziranom zvučnom građom iz fonda Knjižnice Augusta Cesarca i drugih knjižnica mreže, ukoliko posjeduju istu jedinicu građe.

Do sredine 2010. godine, digitalizirano je i obrađeno približno 1.500 jedinica građe iz glazbene zbirke Knjižnice Augusta Cesarca, koja je već sada dostupna u mrežnom katalogu KGZ-a.

²⁵ Mrežni katalog KGZ-a (2010) [citirano: 2010-10-19]. Dostupno na: <http://katalog.kgz.hr/default.aspx>

²⁶ Online preslušavanje glazbenih zbirki na primjeru albuma Paula Simona Songs from the capeman [citirano: 2010-10-19]. Dostupno na: <http://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?tvrткаId=2&selectedId=61000701>

Zaključak

Projektom “Preslušavanje glazbenih zbirki Knjižnica grada Zagreba”, unaprijeđen je rad s korisnicima te je obogaćen i moderniziran mrežni katalog knjižnica u sustavu ZAKI. Uz pojedine bibliografske zapise zvučne građe, ponuđena je mogućnost slušanja kratkih ulomaka skladbi sadržanih na digitaliziranom nosaču zvuka. Svi dosad digitalizirani nosači zvuka, koji se u cijelosti mogu poslušati u prostoru knjižnica, navedeni su u izdvojenom abecednom popisu do sada digitalizirane građe, koji nudi izravan pristup bibliografskom zapisu, pregled sadržaja i mogućnost slušanja. Omogućivanje slušanja ulomka odabranoga glazbenog djela zainteresiranim posjetiteljima mrežnoga kataloga KGZ-a iz zemlje i inozemstva doprinosi popularizaciji zvučne građe i promociji hrvatske kulture.

Knjižnice grada Zagreba u vrijeme pisanja ovoga članka jedina su ustanova u Hrvatskoj koja nudi ovakvu mogućnost preslušavanja glazbenih djela.

U sljedećoj fazi projekta, na već opisan način digitalizirat će se zapisi ostalih glazbenih odjela Knjižnica grada Zagreba. Tako će postupno cjelokupan fond glazbene građe KGZ-a biti dostupan za preslušavanje.

LITERATURA

Belan-Simić, Alemka; Zdenka Sviben. Pristup invalidnim osobama u središnje zagrebačke narodne knjižnice. // Slobodan pristup informacijama : 2. i 3. okrugli stol : zbornik radova / uredile Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb, 2004.

Borgman, Christine L. Od Gutenbergova izuma do globalnog informacijskog povezivanja : pristup informaciji u umreženom društvu. Lokve : Naklada Benja ; Zadar : Gradska knjižnica Zadar, 2002.

Ciganović, K. Izgradnja digitalnih zbirki za slijepe i slabovidne osobe. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.

Gorman, Michael. Postojana knjižnica. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006.

Guidelines on the Production and Preservation of Digital Audio Objects / uredio Kevin Bradley. Johannesburg : IASA, 2004.

Horvat, Aleksandra; Danijela Živković. Knjižnice i autorsko pravo. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2009.

Juričić, Vedrana, Sanja Vukasović-Rogač. Glazbene zbirke u narodnim knjižnicama. Rijeka : Naklada Benja, 1998.

Juričić, Vedrana. Vodič kroz glazbene knjižnice i zbirke Zagreba / vodič sastavila i uredila Vedrana Juričić. Zagreb : HMD : HBD : HAZU, 1997.

Kiš, Miroslav. Englesko-hrvatski, hrvatsko-engleski informatički rječnik, Zagreb : Naklada Ljevak, 2002.

Knok, Željko; Nikola Horvat. RAID polje tvrdih diskova – 2010. // Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu 1, 1(2010).

Knjižnica i mediji / priredili Ranka Javor i Silko Štefančić. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2006.

Pandžić, Igor S. ...[et al.]. Uvod u teoriju informacije i kodiranje. Zagreb : Element, 2007.

Sečić, Dora. Informacijska služba u knjižnici. Lokve : Benja, 2006.

Shay, William A. Savremene komunikacione tehnologije i mreže. Čačak : Kompjuter biblioteka, 2004.

Stančić, Hrvoje. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009.

Tupek, Amelija. Digitalizacija građe za slijepu i slabovidnu osobu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 53, 2(2010).